

Силабус з навчальної дисципліни «ПОЛІТИЧНА СИСТЕМА І ЗМІ»
Кафедра журналістики Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича

Загальна інформація про навчальну дисципліну:

Політична система і ЗМІ

форма навчання - денна/заочна

семестр - X,

кредитів - 3 (90 год.),

лекцій - 16 год., практичних 14 год., лабораторних/ семінарських 0 год., самостійна робота – 60 год.

П.І.П. лектора: Смолдирева Т.П.

П.І.П. викладача який веде практичні заняття: Смолдирева Т.П.

Короткий опис навчальної дисципліни:

Мета – дати майбутнім фахівцям систематизоване уявлення про функціонування політичних комунікацій у сучасному світі, зокрема розуміння інформаційно-комунікаційної природи політичної діяльності, політичних функцій ЗМІ, основних підходів до аналізу відносин між політикою і мас-медіа. **Завдання** - навчити майбутніх журналістів з'ясувати причинно-наслідковий зв'язок між політикою і мас-медіа, використовувати у практичній діяльності сукупність знань, професійних прийомів і методів політичних комунікацій, які впливають на формування картини політичного світу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент має набути таких компетенцій:

знати: історію виникнення, сутність, різновиди і сучасні особливості сучасних ЗМІ; структуру і різновиди медіасистем у сучасному світі; інформаційні, суспільні і політичні функції сучасних ЗМІ; особливості взаємодії медіа- і політичної систем; можливості і обмеження щодо впливу ЗМІ на політичний процес; правові аспекти функціонування ЗМІ
вміти: визначати сутність і специфіку ЗМІ у політичному контексті; оцінювати роль і вплив ЗМІ у політичному функціонуванні суспільства; з'ясувати механізми і можливості задіяння ЗМІ в електоральному процесі; аналізувати стан свободи слова (тиску на ЗМІ) в сучасних українських і пострадянських умовах; виявляти маніпулятивні технології і етичні прийоми впливу ЗМІ на політику; застосовувати форми і засоби взаємодії ЗМІ і політичних факторів; досліджувати медіаконтент політичного змісту в різних ракурсах.

Структура початкової дисципліни «Політична система і ЗМІ» (теми занять)

Тиждень	Назва теми	к-ть год.	Теми СРС
1	Лекція 1: Місце і роль ЗМІ у політиці та суспільстві. Головні канали й особливості впливу ЗМІ на суспільство	2	Домінування ЗМІ у формуванні суспільної думки. Головні принципи політичної комунікації. Рейтинги/ впливовість підсистем ЗМІ.
	Практичне заняття 1: Принципи політичної комунікації. Функції ЗМІ	2	Циркуляція суспільно-політичної інформації у політичній системі, відкритість урядової інформації, ЗУ про доступ до інформації. Свобода ЗМІ та заборона цензури як один з головних демократичних принципів.

2	Лекція 2: Взаємовідносини ЗМІ і влади	2	Моделі співпраці владних структур і медіа-інституцій: конфліктна, консенсусна, змішана. Роздержавлення ЗМІ. Методи контролю над інформацією (дозоване подання для суспільства). Засоби економічного впливу з боку держави на ЗМІ (на прикладі Укрпошти, Укртелекому – здорожчання послуг).
	Практичне заняття 2: Моделі співпраці ЗМІ і влади. Моделі контролю над інформацією.	2	ЗУ «Про доступ до публічної інформації», «Про прозорість медіавласності».
3	Лекція 3: ЗМІ як інструмент політичного маркетингу	2	Стандарти якісної журналістики. Замовні публікації як форма політичної корупції. Аналіз ЗМІ
	Практичне заняття 3: Політичний маркетинг - новий вид професійної діяльності в ЗМІ.	2	Реклама товарів – реклама політиків. Концепція "економічної людини" А. Лепажа. Сутність політичного маркетингу та його основні три етапи. Механізми та методи реалізації політичного маркетингу (опитування громадської думки, політичні консультації, техніка створення та продажу іміджів політиків).
4	Лекція 4: Вплив ЗМІ на технологію політичних виборів. Політичне маніпулювання за допомогою ЗМІ	2	ЗМІ і політичний режим: взаємовплив, взаємовідносини. Діалогові технології: розширення діапазону каналів взаємодії. Боротьба за інформаційний простір (володіння або блокування доступу).
	Практичне заняття 4: Вибірчі кампанії як складний соціокультурний феномен. Політичне маніпулювання. Політичний піар, реклама і "джинса" як види радикального впливу ЗМІ на свідомість	2	Аналіз телепрограм, сайтів та друкованих ЗМІ на виявлення агітаційних/іміджевих матеріалів.
5	Лекція 5: Стан і особливості медіасистеми сучасної України.	2	Рейтинги ЗМІ. Соціологічні дослідження щодо довіри аудиторії.
	Практичне заняття 5: Особливості медіасистеми: чинники впливу і змін в інформаційному суспільстві.	2	Роль соціальних медіа. Соцмережі як джерело інформації. Переваги та ризики інтернет видань та соцмереж. Перевірка джерел інформації.
6	Лекція 6: Законодавче поле діяльності українських мас-медіа. Правові аспекти функціонування українських ЗМІ у політиці і у виборчому процесі.	2	Повторити ЗУ у сфері інформації. Аналіз законодавства України про вибори.

7	Лекція 7: ЗМІ як інститут політичної системи в сучасній Україні та інструмент політичної боротьби	2	Можливість маніпулювати суспільною думкою за допомогою телебачення. Принципи та прийоми маніпулювання. Політичне маніпулювання як приховане управління політичною свідомістю та поведінкою людей з метою примусити до дії (або до бездіяльності) всупереч власним інтересам. Соціальні міфи. Межі маніпуляцій та захист від них.
	Практичне заняття 6: Правові аспекти функціонування українських ЗМІ у політиці і у виборчому процесі.	2	Обов'язки ЗМІ щодо інформування про вибори. Надання ефірного часу на радіо і ТБ та друкованих площ. Публікація агітаційних матеріалів за рахунок виборчих фондів. Порядок використання електронних ЗМІ. Теледебати та інші форми агітації. Особливості висвітлення посадових осіб-кандидатів.
8	Лекція 8: Новітні тенденції розвитку мас-медіа	2	Контроль суспільства над ЗМІ. Інтернет-видання як сучасні медіа-технології. Роль журналістських розслідувань з найбільш резонансних суспільно-політичних подій у формуванні прозорого, "відкритого" суспільства.
	Практичне заняття 7: ЗМІ як інститут політичної системи в сучасній Україні.	2	ЗМІ як «4 влада», як галузь суспільно-політичної діяльності. Залежність/ незалежність ЗМІ. «Білі списки» ЗМІ.

Рекомендована література:

Основна

- Бєбик В.М. Політологія для політика і громадянина: Монографія. - К.: МАУП, 2003. - 424с.
- Бєбик В.М. Інформаційно-комунікаційний менеджмент у глобальному суспільстві: психологія, технології, техніка публік-релейшинг: Монографія. – К.: МАУП, 2005. – 440 с.
- Галлін Деніел С., Манчіні Паоло. Сучасні медіасистеми: три моделі відносин ЗМІ та політики / Переклад з англ. О. Насика. – К.: Наука, 2008. – 320 с.
- Здорова В. Теорія і методика журналістської творчості. – Львів: Паїс, 2008. – 270 с.
- Квіт С. Масові комунікації: Підручник. – К.: Вид.дім “Києво-Могилянська академія”, 2008. – 168 с.
- Кириченко В.М. Політичні системи світу: кредитно-модульний курс: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 218 с.
- Ладика І. Політична журналістика і журналістська політика, або Чому журналісти йдуть в політику? 12.06.2018 // Режим доступу: <https://www.mediakrytyka.info/ohlyady-analytika/politychna-zhurnalistyka-i-zhurnalistyska-politykaabo-chomu-zhurnalisty-ydut-v-polityku.html>
- Основи демократії: Навч. посібник для студентів вищ. навч. закладів.- К.: вид. "Ай Бі", 2002. - 684с.
- Політологія: підручник. - 3-тє вид., перероб., доп. - К.: ВЦ "Академія", 2010. - 568с.
- Шеременко Н. Особливості реалізації функції політичної соціалізації засобами масової комунікації. // Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї. - К., 2009. - Вип. 16. - С. 237-241.

Додаткова

- Бєбик В.М. Політологія: наука і навчальна дисципліна: Підручник. - К.: Каравела, 2009. - 496с.
- Політичний енциклопедичний словник / Упорядник В. П. Горбатенко. - 2-е вид., доп. і перероб. - К.: Генеза, 2004. - 736с.
- Дибан І. Українські ЗМІ і вибори: експерти назвали головні проблеми журналістики. 19.09.2018 // Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/29497014.html>
- Тюхтенко Є. Медіа і соцмережі: як політики України використовують їх перед виборами? 26.10.2018// Режим доступу <https://www.radiosvoboda.org/a/29563881.html>

Закони України у сфері інформації; Закони України про вибори.

Інформаційні ресурси

Всеукраїнські та місцеві телеканали; контент НСТУ; всеукраїнські газети «День», «Дзеркало тижня»;

ІА Укрінформ, УНІАН, Інтерфакс, Україн. правда; місцеві Букінфо, БукНьюз, А.С.С. ; місцеві газети.

Форма контролю та оцінювання результатів навчання: семінарські заняття, тести,

модульні контрольні, залік.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота						Залік	Сума
Змістовий модуль № 1. ОСОБЛИВОСТІ МЕДІАСИСТЕМИ ЯК СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОЇ СФЕРИ			Змістовий мод модуль № 2 ОСОБЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКИХ ЗМІ: ІНФОРМАЦІЙНИЙ І ПОЛІТИЧНИЙ ВИМІРИ.				
T1	T2, T3	T4	T5	T6, T7	T8	40	100
10	10	10	10	10	10		